

Rickul/Nuckö Hembygdsförenings Medlemsblad

Nr 2 Juni 2004 Årgång 12

"Modersmålets sång" sjungs vid Hembygdsföreningens årsmöte.

Foto: Bengt Heyman

Rickul/Nuckö Hembygdsförening

Adress Rickul/Nuckö Hembygdsförening
c/o Brita Wiberg, Viktoriavägen 39,
125 34 Älvsjö

Postgiro 55 68 81 - 1

E-post hembygdsforeningen@home.se

Webbplats <http://hem.passagen.se/rnhem>

Ansvarig utgivare Göte Brunberg.

Redaktion Informationskommittén (Göte Brunberg, Inger Nemeth och Eva Heyman).

Tryckt av BG butiken, Stockholm.

Medlemsavgift 150:-, ungdomsmedlem (t.o.m. 25 år) 50:-.

Annonsspriser 1/1 sida 1200:-, 1/2 sida 700:-, 1/4 sida 400:-, 1/8 sida 250:-.

Nästa manusstopp den 1 augusti 2004.

Styrelse

Ordförande

Sven G Frejman (Pasklep), Landstormsvägen
18B, 762 51 Rimbo, tfn/fax 0175-713 65,
e-post sveng@home.se

Sekreterare

Brita Wiberg (Ölbäck), Viktoriavägen 39,
125 34 Älvsjö, tfn 08-99 32 26,
e-post b.wiberg@swipnet.se

Kassör

Gundel Stenberg (Ölbäck), Helsingörsgatan 18,
1tr, 164 44 Kista, tfn 08-752 60 22,
e-post gundel.stenberg@bredband.net

Övriga ordinarie ledamöter

Sture Koinberg (Roslep), Odelbergsvägen 74,
122 37 Enskede, tfn 08-659 69 81,
e-post sture.koinberg@koinberg.se

Bertil Nyman (Gutanäs), Blockvägen 5,
175 40 Järfälla, tfn/fax 08-580 370 49
e-post b.b.nyman@swipnet.se

Anders Peedu (Enby), Krassevägen 3,
169 33 Solna, tfn 08-27 03 06,
e-post anders.peedu@se.flextronics.com

Anne Schönberg (Spithamn), Inteckningsv. 50,
129 31 Hägersten, tfn 08-744 24 54,
e-post anne.schonberg@jm.se

Föreningens ändamål

(citat ur stadgarna paragraf 2)

"Föreningen skall värna om och levandegöra det estlandssvenska kulturarvet från Estland och Sverige, både i bevarandet av historien, nuet och utvecklingen framåt, genom att

- främja kulturella, konstnärliga, musikaliska och litterära intressen såväl i Estland som i Sverige.
- vara kontaktorgan för Rickul/Nucköborna i Sverige, samt informationsorgan i Sverige och Estland.
- i möjligaste mån försöka behålla och vårda den gamla hantverkstraditionen och bebyggelsen i vår egen svenskort.
- vara behjälplig vid reseevenemang till vår hembygd.
- bibringa våra yngsta och ungdomar de traditioner vi själva mottagit och bevarat, samt idka annan härmed förenlig verksamhet."

Innehåll

Ordföranden har ordet	3
Årsmötet 2004	4
Tack från Agnes Callenmark	5
Rabatt på resor med Tallink	5
Pubafton	5
lordningställande av vägkanter för vägar i Roslep	6
Ledamots- och medlemsförteckningen	6
Nyheter från Nuckö kommun	7
Vad händer i Västra Kustens Skogsägare?	8
Mats Ekmans dikter	9
Inbetalning av markskatt	9
Aibolands museum	9
Träff på Ölbäckstranden	9
"Oamusa stain"	10
Halvmodellen av "Munter"	10
Rickul/Nuckö-kläde	10
Avtal om allmänt brukande av kommunal väg på privat mark	11
Att ta åker- och ängsmark i bruk	11
SOV:s kalendarium 2004	12
Midsommarfirande i Nuckö	12
Hembygdsdräktens dag	12
Gallra och bli en god skogsförvaltare	13
Ett nytt kapitel i Estlands och estlandssvenskarnas historia	14
Annonser	15

Ordföranden har ordet

Sven G Frejman

Äntligen är den ljusa och sköna sommaren i antågande och värmer upp våra sinnen. Och visst är det lika härligt varje år när man ser den första blåsippan titta fram i backen och påminner en om svunna tider.

Jag har hört att en del redan varit i Estland och flera har bokat sina resor inför sommaren. Du känner väl till att som medlem i vår hembygdsförening så erhåller Du minst 30% rabatt på resor med Tallink.

Så har vi klarat av ett årsmöte igen. Denna gång började vi mötet i en mera muntrare start med sång, musik och tilltugg. Jag vill framföra ett stort tack till festkommittén och våra duktiga musikanter för ett väl arrangerat program.

Jag vill här framföra ett tack till Agnes Callenmark för det idoga arbete som Du har utfört på olika poster inom föreningen. Jag vill också hälsa Maj-Britt Besterman från Höbring välkommen som suppleant i styrelsen.

Föreningen har under det gångna året fortsatt att befästa och utveckla organisationen för att anpassa den till aktuella uppgifter.

Den mest aktuella frågan är nu utan tvekan jordfrågan. När Estland blev fritt fick vi möjlighet att få tillbaka vår mark och de flesta av oss gjorde det. Vi hade varit isolerade från vår hembygd i nästan femtio år och kände ett stort behov att åter äga och knyta kontakt med vår gamla hembygd.

Tyvärr kom denna möjlighet alldeles för sent för många av oss. Vi har knappt hunnit rota oss där igen

förrän det redan börjar bli dags att överföra lagfarten till vår nästa generation.

Hembygdsföreningen har sedan tidigare en s.k. Framtidsgrupp, som skall speja in i framtida behov och vår kulturs överlevnad. Uppgiften är mycket svår, men måste göras. Vi söker inspiration från de tidigare estlandssvenska ledarna i Reval, där man försökte sätta igång många aktiviteter med delvis andra förutsättningar än vi har i dag. Då hade vi jorden runt omkring oss. Nu lever vi i Sverige och har jorden i våra gamla hemtrakter.

Vi i Framtidsgruppen rekommenderar er: Sälj inte gärna din jordbit, ty den ruttnar eller stjåls inte. Den ligger och väntar på dina barn eller barnbarn. Det är deras tur att föra ägandet vidare.

Vill du sälja eller överlåta till någon utomstående, så finns det även möjlighet att annonsera i föreningens medlemsblad.

Kanske kan vi på vårt informationsmöte i höst, troligen den 9 oktober, debattera vad vi kan göra med jordarna. Det finns många frågor att ställa och svar att få i det avseendet. Det skulle vara intressant att få veta vad Du tycker att Hembygdsföreningen skall arbeta med för frågor och aktiviteter i framtiden?

Som avslutning vill jag framföra ett stort tack till alla medlemmar, styrelseledamöter och funktionärer för ett gott samarbete.

Ha en trevlig sommar!

Föreningens styrelse

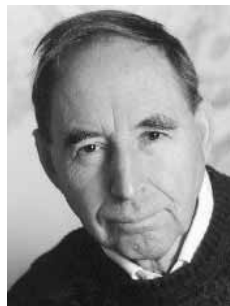
Sven G Frejman,
ordförande

Brita Wiberg,
sekreterare

Gundel Stenberg,
kassör

Sture Koinberg,
ledamot

Bertil Nyman,
ledamot

Anders Peedu,
ledamot

Anne Schönberg,
ledamot

Maj-Britt Besterman,
suppleant

Gunvor Strömbom,
suppleant

Årsmötet 2004

Eva Heyman

Vi var drygt 140 personer som kom till Hembygdsföreningens årsmöte i Lustikulla den 27 mars. Programmet var i år ändrat så att man inledde med kaffe och en god smörgåsbakelse innan årsmötesförhandlingarna tog vid. Under samlingen och även under kaffet underhöll spelmanstrion Gunvor Strömbom, Raul Targamaa och Lennart Ygstedt.

Allsången från utdelat häfte inleddes på stående fot med "Modersmålets sång". När vi sedan skulle sjunga "Ätsve Mats" (Mats Ekman) 20 verser om sitt liv lyckades melodin bli den rätta tack vare rådigt ingripande av Ingvald Luks och Ingeborg Gineman.

Före själva förhandlingarna informerade ordföranden Sven G Frejman om rabatterna som föreningsmedlemmarna numera har hos rederiet Tallink. Ett informationsblad med de reducerade priserna delades även ut. Vidare informerade Sven om föreningens humanitära hjälp till äldre i Nuckö kommun i form av penninggåvor à 200 EEK två gånger per år, vid midsommar och till jul.

En mark- och jordgrupp bestående av Raul Targamaa, Susanne Westerman och Marika Meister från Nuckö kommun har bildats. Gruppen skall vara behjälplig bl.a. vid försäljning av mark.

Därefter började årsmötesförhandlingarna:

- Som ordförande för årsmötet valdes Anders Peedu med Brita Wiberg som sekreterare.
- Verksamhetsberättelsen godkändes.
- Sven Lagman läste upp revisorernas berättelse.
- Styrelse och underlydande organ beviljades ansvarsfrihet för det gångna året.

Som ordförande för föreningen på ett år omvaldes Sven G Frejman (Pasklep).

Mandattiden för tre ordinarie ledamöter, Brita Wiberg (Ölbäck), Gundel Stenberg (Ölbäck) och Bertil Nyman (Gutanäs), hade gått ut. Samtliga tre omvaldes på två år. Övriga ordinarie ledamöter är Sture Koinberg (Roslep), Anders Peedu (Pasklep) och Anne Schönberg (Spithamn).

Mandattiden för två suppleanter, Gunvor Strömbom (Ölbäck) och Tobias Peedu (Enby) hade också gått ut. Gunvor Strömbom omvaldes på två år. Som efterträdare till Tobias Peedu, som hade avböjt omval, valdes Maj-Britt Besterman (Höbring) på två år.

Som revisorer för ett år valdes Sven Lagman (Spithamn) och Lennart Strömkvist (Haversved) med Ingemar Uussaar (Ölbäck) som suppleant.

Som ordförande i Valberedningens omvaldes Majlis Lindroos (Norrby). Som ersättare för Agnes Callenmark (Ölbäck), som avböjt omval, valdes Ragnar Lundgren (Enby) på tre år. Övriga ledamöter i Valberedningen är Edit Jordman (Rickul by), Alice Kulla-vee (Pasklep) och Brita Söderberg (Spithamn).

Agnes Callenmark avtackades med tal och blommor av Sven G Frejman.

Mötet beslöt att medlemsavgiften för år 2005 skall vara oförändrad: 150 kronor för vuxna och 50 kronor för ungdomar under 26 år.

Under "Övriga frågor" informerade Sture Koinberg om att restaureringsarbeten utförts på Rosleps kapellruin under sommaren 2003 och att arbetet skall fortsätta i år för att i första hand rädda ruinen. Pengar finns avsatta till arbetet, vilket kommer att administreras av Nuckö kommun.

Göte Brunberg från Informationskommittén informerade om två avtal, som Nuckö kommun ber i Sverige boende markägare att skriva på. Det ena avtalet berör den som äger mark, över vilken det går en kommunal väg. Genom att man skriver på ett avtal där det står att man tillåter allmän trafik över vägen kan kommunen söka statligt bidrag för underhåll av vägen. Det andra avtalet berör den som äger åkermark som inte brukas. Genom ett avtal med en jordbrukare i kommunen att denne får bruka marken, kan jordbrukaren få ett arealbidrag på 417 EEK per hektar. Markägaren slipper betala för att någon slår gräset på åkern.

Det blev diskussion om det brev som Nuckö kom-

Agnes Callenmark avtackas av Sven G Frejman.

Foto: Bengt Heyman

mun har sänt till ägarna av de fastigheter i Roslep, över vilka Rosleps strandväg (Rooslepa rannatee) går. I brevet står att vägkanterna skall rensas från sly och träd upp till 5 m på ömse sidor om vägbanan. Om detta inte har gjorts före den 1 maj 2004 nämns ett vite på upp till 6 000 EEK.

Eftersom vägen till stor del går genom tallskog tyckte man på mötet att det är orimligt att göra en 12-13 m bred gata genom skogen.

Bo Stenholm från Västra Kustens Skogsägare beskrev EU-projektet Natura 2000. Områden med känslig eller unik flora och fauna skall skyddas mot exploatering. I Nuckö kommun ingår inte så mycket av de marker som ägs av privata markägare i Natura 2 000. På Ormsö däremot har Natura 2000 skapat konflikter mellan kommun och markägare eftersom kommunen har föreslagit att större delen av stränderna skall omfattas av naturskyddet.

Hälften av Västra Kustens Skogsägares avverkning sker nu i Nuckö kommun. Man har avverkat i Spithamn, Derhamn och i Roslep. Skogsföreningen ställer även upp på röjning längs de kommunala vägarna.

Högsta vinsten i det sedvanliga lotteriet var ett vackert lapptäcke, som hade sytts av Karin Dalström och Ingeborg Gineman. Det vanns av Göte Brunberg. (Göte, som är min bror, har i sin generositet beslutat att lapptäcket skall hängas upp på väggen i min mans och mitt hus i Roslep. Alla som besöker Roslep är välkomna att titta på det.)

Under kaffedrickningen kunde man testa sina kunskaper om Estland genom att kryssa för de rätta svaren i ett frågeformulär, som Festkommittén hade tagit fram. Ingen hade rätt på samtliga 12 frågor. Av de fem med 11 rätt lottades Hjalmar Stenberg som vinnare. Han får gratis inträde vid nästa årsmöte.

Vinster på följande (gröna) lotter är inte uttagna: 23, 26, 55, 77, 109, 119, 130, 162 och 179. Har ni någon av dessa lotter, hör då av er till Birgit Brunberg på tfn 08-15 76 86.

Tack från Agnes Callenmark

Jag hann inte riktigt med att tacka och krama alla när jag lämnade över mina uppdrag i Valberedningen till Majlis, Brita, Edit, Alice och min efterträdare Ragnar Lundgren. Dessutom blev det väl si och så även med tack till styrelsen trots den fina blombuketten och kramen av ordföranden och alla andra. Tack för de fina ord som du Anders gav mig!

På ett årsmöte är inte heller alla medlemmar med och därför vill jag passa på att tacka alla trevliga medlemmar som jag har pratat och kommit i kontakt med under årens lopp.

Helt släpper jag dock inte greppet. Jag är med i Seniorgruppen och jag har tillsammans med Lars Melin blivit vald som byombud för Spithamn.

Rabatt på resor med Tallink

Göte Brunberg

Som framgick av en kort notis i det förra numret av Medlemsbladet hade Rickul/Nuckö Hembygdsförening just lyckats nå en överenskommelse med rederiet Tallink om rabatt för medlemmarna på resor till Estland under år 2004. Rabatten gäller för person- och hyttbiljetter vid resor Stockholm-Tallinn och Kapellskär-Paldiski.

Det rabatterade priset, som gäller för tur- och returresa, beräknas på följande sätt:

- För resor Stockholm-Tallinn tar man den ordinarie prislistans pris för "Kryssning eller hotellresa" och drar av 30 procent.
- För resor Kapellskär-Paldiski tar man priset för enkel biljett "Reguljärresa" och drar av 30 procent.

Den detaljerade prislistan är på så många sidor att vi inte kan ta in den i Medlemsbladet. Den finns på Hembygdsföreningens anslagstavla på Roslagsgatan 57 och på vår webbplats under "Aktuellt".

För rabatten gäller i övrigt följande villkor:

- Den gäller endast medlemmen personligen och inte för familjemedlemmar eller andra medresenärer. De måste själva vara medlemmar för att få rabatten. Barn t.o.m. 17 år, som reser i samma hytt som en medlem, behöver inte vara medlemmar.
- Om det är olika priser för utresan och hemresan blir det totala priset halva priset för utresan och halva priset för hemresan.
- För fordonsbiljetter avgår ingen rabatt - de bokas till ordinarie pris.
- Resan bokas hos Tallink, Grupp och konferens, i Stockholm (se annonsen på sidan 15). Returreisan måste bokas samtidigt men kan bokas om hos Tallink i Estland senast 24 timmar före planerad återresa. (Även i det fall att utresan sker från Tallinn måste beställning ske i Stockholm. Biljetten kan lösas ut i Tallinn och betalas i EEK.)

Pubafton

Inger Nemeth

Fredagen den 23 april var det åter dags för SOV:s Pubafton på Roslagsgatan med Rickul/Nuckö Hembygdsförening som värd.

Cirka 55 personer hade hittat dit så lokalen var så gott som fullsatt. Stefan Timmerman och Ölbäck Larssonstrarna Birgit, Maja och Linnea hade ordnat med god förtäring. Tack för allt arbete ni lade ner!

Spelmanstrion Gunvor Strömbom, Raul Targamaa och Lennart Ygstedt spelade upp till allsång, vilket var mycket uppskattat.

Detta är ett trevligt och lättsamt sätt att samlas på. Kom dit nästa gång så får ni se!

Iordningställande av vägkanter för vägar i Roslep

Göte Brunberg

Från Nuckö kommun har ett antal fastighetsägare i Roslep fått följande brev daterat den 28 februari 2004:

Iordningställande av vägkanter

Genom Nuckö kommunfullmäktiges förordning nr 44 den 10 oktober 2002 har "Nuckö kommuns miljöföreskrift" godkänts. Enligt punkt 25 är fastighetsägaren förpliktad att hålla vägkanterna i ordning till ett avstånd av i allmänhet 5 m från vägbanan.

I samband med reparationer av vägarna i Roslep detta år och utgående från kommunens miljöföreskrift, ber vi Er att senast till den 1 maj 2004 utföra rensning av buskar och träd på angränsande vägkanter på den till Er och andra delägare hörande fastigheten.

Vid brott mot föreskriften bär de skyldiga ansvar enligt lokalförvaltningslagens §66, avsnitt 2. En privatperson kan straffas med böter på upp till 100 straffenheter (upp till 6 000 EEK).

Högaktningsfullt

Ülo Kalm

Kommundirektör

En av vägarna, Rosleps strandväg (Rooslepa rannatee), är idag en enkel ogrusad väg ("två hjulspår") som går från platsen där Rosleps skola en gång låg genom byn ner till "Stenbor"-stranden. Största delen av vägen går genom tallskog.

Brevet har diskuterats av styrelsen och på föreningens årsmöte. En allmän uppfattning är att en del träd som står nära den nuvarande vägen måste tas bort, men att det inte är rimligt att detta skall ske till ett avstånd av 5 m på varje sida. Styrelsen har därför sänt följande brev till kommunen:

Kommundirektör Ülo Kalm

Nuckö kommunförvaltning

Beträffande förändring av Rosleps strandväg (Rooslepa rannatee)

Enligt kommunens förslag skall avsevärda uthuggningar av buskar och träd företas i samband med förändringar av Rosleps strandväg.

Att skapa ökad tillgänglighet för biltrafiken ner till stranden ser vi som en stor nackdel för friluftslivet. Människor som vill ner till stranden kan promenera den sista biten. Den befintliga vägen behöver därför inte breddas. Enkla mötesplatser kan anordnas och vägbanan behöver endast avgrusas med åsgrus, som inte dammar. Røjningen kring vägen skulle därmed kunna begränsas till maximalt två meter på varje sida av den nuvarande vägbanan. Större tallar sparas och vägens linjdragning ändras på dessa platser.

Vi fruktar att en bred gata genom skogen åstadkommes med föreslagna røjningsanvisningar till ägarerna av kringliggande marker. Antalet bilar och hastigheten på vägen ökar. Den trevliga promenadväg, som många följer ner till stranden, mister sin nuvarande skönhet.

Om røjningsanvisningarna även skulle användas vid en framtida upprustning av Rosleps byväg (Rooslepa külatee), skulle det innebära att den södra infarten till byn blir starkt förändrad. All nuvarande växtlighet i anslutning till vägen skulle bortröjas. Törn-skatorna måste flytta och balsampopplarna skulle försvinna.

Vi föreslår därför att en nyanserad vägdragning och røjning åstadkommes, där växtlighet sparas och vackrare vägar blir resultatet av arbetet.

Med vänlig hälsning

Sven Frejman

Ordf. Rickul/Nuckö Hembygdsförening

Sven G Frejman och Sture Koinberg kommer i början av juni att träffa Ülo Kalm för att bl.a. diskutera denna fråga.

Ledamots- och medlemsförteckningen

Göte Brunberg

Den medlemsförteckning som bifogades förra numret av Medlemsbladet innehöll de 652 personer som hade betalt medlemsavgiften till den 15 februari 2004. Sedan dess har så många, både gamla och nya medlemmar, betalt sin avgift att föreningen nu (den 31 maj) har kommit upp till 871 medlemmar.

Hembygdsföreningens medlem nr 800 blev Leif Westerby med anor från Roslep. Han får gratis medlemsavgift år 2005.

På grund av det stora medlemstillskottet (och att det fanns ett antal felaktigheter i den förra medlemsförteckningen) har vi beslutat att ge ut en ny medlemsförteckning. Med detta nummer brukar vi bifoga den aktuella förteckningen över föreningens ledamöter. Vi kombinerar nu ledamotsförteckningen med den nya medlemsförteckningen för att inte överskrida porto-gränsen.

I medlemsförteckningen anges sist på raden något som vi har kallat "härstammingsort" (i allmänhet den by som man själv eller ens förfäder kommer ifrån). I och med att nu även andra än de med anor från Rickul/Nucköområdet kan bli medlemmar i föreningen, har vi beslutat att istället kalla det för "anknytningsort". Om du t.ex. är make/maka till någon som kommer från en by i området, men själv inte har några anor därifrån, kan du ange makens/makans by på inbetalningskortet för år 2005.

Nyheter från Nuckö kommun

Ülo Kalm, kommundirektör

Elevhemmet

Den andra delen av Nuckö skolas elevhem blev klar under mars månad. Elevhemmet fick vackra moderna tvåbäddsrum för 12 elever och samlingsrum för samtliga. Totalt har elevhemmet plats för 28 elever. Enligt ett avtal med Läänemaas länsstyrelse tar Nuckö skola och elevhem emot 10 barn med sociala problem från länets kommuner och från Hapsals stad.

Utökning av Nõva naturskyddsområde

Nõva naturskyddsområde, som för närvarande sträcker sig fram till Spithamn, utökas till att även omfatta strandområdet från Derhamn till Sipsviken. Den till staten hörande skogsremsan mellan havet och privatmarken ansluts till skyddsområdet, vilket även gäller för en del av den till staten hörande marken mellan Spithamn och Derhamn.

Av Nuckö kommuns yta är mer än 1/3 statliga skyddsområden. Jag tror att skyddsområdena hjälper till att bevara Nuckö kommuns vackra natur till kommande generationer. Det är inte förbjudet att vistas i de till de statliga skyddsområdena hörande markerna, utan med skyddsområdets skötselprogram anordnar man besöken på så sätt att den skada som orsakas i naturen blir minimal.

Exkursjon av Uppsalastudenter

Hösten 2003 gjorde studenter vid Naturgeografiska institutionen vid Uppsala universitet en excursjon i Nuckö kommun. De undersökte herrgårdsparkernas tillstånd och sammanställde rekommendationer om iordningställande av parkerna, undersökte hur kolchosernas verksamhet hade påverkat landskapet, sovjetarméns nedsmutsning i naturen, situationen för skogarna i Nuckö kommun, planeringen av skyddet av naturskyddsområdena och undersökte kvaliteten på dricksvattnet.

Rapporten från excursjonens undersökningar finns i Nuckö kommunalhus och de som vill bekanta sig med den är välkomna. Rapporten är skriven på svenska. Arbetet är mycket omfattande och blir med säkerhet till stor hjälp vid planeringen av kommunens utveckling. Ett stort tack till Ann-Cathrine Ulfstedt-Hoppe, Göran Hoppe och alla studenter för det mycket behövliga arbetet!

Rosleps kapell

Nuckö kommun har slutit avtal med firman Rändmeister OÜ för att sammanställa de speciella skyddsvillkor som gäller ur fornminnessynpunkt för Rosleps kapell, något som kommer att ligga till grund för det fortsatta återställandeprojektet. Utredningsarbetet beräknas bli klart under maj månad.

Nuckös vackraste hem

För sjätte året anordnar Nuckö kommun tillsammans med Nuckö Försköningsällskap (Noarootsi Kaunistamise Selts) tävlingen om Nuckös vackraste hem. Nytt för i år är att även Nuckös mest ovårdade hem pekas ut.

Besök av Sveriges utbildningsminister

Sveriges utbildningsminister Thomas Östros besökte den 20 april Nuckö skola och gymnasium. Hans betygsättning av eleverna var: "Frimodiga, duktiga och ambitiösa".

I skolorna i Nuckö finns nära 300 elever, varav 160 på gymnasiet. Till höstens intagning av nya elever i gymnasiet har det kommit in sex anmälningar för varje tillgänglig plats, vilket visar att Nuckö gymnasium betraktas som ett av de bästa i Estland.

Skogsplantering

Över hela Estland firades EU-inträdet den 1 maj genom att man planterade skog. I Nuckö planterade frivilliga krafter under ledning av Ants Varblane från Västra Kustens Skogsägare 5 000 tallplantor på ett kalhygge nära Bergsby.

Kyrkogårdsdagar

Kyrkogårdsdagar hålls enligt följande:

13 juni kl. 12.00 vid Sutleps kyrkogård.

13 juni kl. 14.00 vid Nuckö kyrkogård.

20 juni kl. 14.00 vid Rosleps kyrkogård.

Städningsarbeten

På initiativ av Nuckö Försköningsällskap (Noarootsi Kaunistamise Selts) anordnas även detta år talkdagar på fyra ställen för att städa:

12 juni kl. 10.00 vid Rosleps kapellkyrkogård.

12 juni kl. 10.00 i parken vid Nuckö prästgård.

19 juni kl. 10.00 vid Sutleps kapellkyrkogård.

19 juni kl. 10.00 vid hamnen i Österby.

"Minnenas dag"

Förutom det traditionella midsommarfirandet anordnas i år "Minnenas dag" med anledning av att det är 60 år sedan den stora utflyttningen av estlandssvenskarna ägde rum. Programmet framgår av annonsen på sidan 12.

Semestertider på kommunkontoret

För tjänstemännen på kommunkontoret gäller följande semestertider under 2004:

Ülo Kalm	28/6-16/8
Marika Meister	23/8-26/9, 20/12-31/12
Taimi Pelapson	5/7-8/8, 20/12-31/12
Tiina Rohi	5/7-30/7, 16/8-19/8, 27/12-31/12
Sirje Trisberg	14/6-27/6, 12/7-25/7, 9/8-15/8, 1/12-11/12
Evi Öövel	26/7-29/8, 20/12-31/12

Vad händer i Västra Kustens Skogsägare?

Bo Stenholm

Föreningen höll styrelsemöte i Birkas den 8 april 2004. Därifrån kan följande rapporteras:

Avverkningen under 1:a kvartalet 2004:

Inom Nuckö kommun har vi avverkat ca 1 300 fastkubikmeter och på Ormsö ca 1 000 fastkubikmeter.

Orderstocken med avverkningsuppdrag, som är möjliga att utföra, är ca 20 000 fastkubikmeter. Då har vi räknat bort en del skräpskog, framför allt al.

Ny operativ chef

Ants Varblane, som är föreningens operative chef, har fått mer att göra i Tallinn hos Privatskogsägarförbundet – Erametsaliit. Han vill sluta med sitt uppdrag hos oss och helt övergå till Privatskogsägarförbundet.

Vi har därför bestämt oss för att söka en ny operativ chef för skogsföreningen så fort som möjligt. Annons har redan publicerats och vi har fått några svar. Det kan dock ta tid att hitta rätt person.

Tanken är att den nye ledaren ska arbeta heltid med skogsföreningens verksamhet. Vi planerar att skicka den nye ledaren till Sverige på utbildning.

Målsättningen är att medlemmarna ska få samma service och information från vår skogsförening i Estland som från en skogsförening i Sverige.

Föreningens framtida verksamhet

Rune Gårdh, som är styrelsens rådgivare, presenterade vid mötet en plan för hur föreningen bör fungera i fortsättningen. De viktigaste punkterna i denna plan är följande:

Avverkningar och arbetsrutiner för framtiden

- Information till skogsägare med anmälningar äldre än 1 år.
- Planerings- och bortsättningsunderlag inom 2 månader efter anmälan.
- Besked till skogsägaren när avverkningen beräknas starta.
- Normalt skall avverkningen vara genomförd senast 8 månader efter anmälan.
- Om särskilda förhållanden föreligger, t.ex. dålig bärighet, inom 15 månader.
- Skogsägaren skall meddelas anledning till förseening.
- När avverkningen genomförts skall skogsägaren få uppgift om preliminärt utfall.
- Efter inmätning skall redovisning ske på fastställd blankett.

Entreprenörer

Föreningen knyter till sig ett erforderligt antal entreprenörer för att arbetena skall kunna genomföras inom gällande tidsramar. Detta är mycket viktigt, så att föreningen klarar av att genomföra de uppdrag som har kommit in.

Nytt projekt

Ett nytt intressant flisprojekt har presenterats av ett finskt företag.

Detta företag vill köpa ganska stora mängder flis från vårt område och vi är givetvis mycket intresserade av detta. En förutsättning är dock att vi kan garantera vissa leveranser och för att kunna göra detta måste vi planera produktionen bättre.

Preliminärt årsbokslut

Ett preliminärt årsbokslut för 2003 presenterades vid mötet av Lars Alexandersson. Försäljningen från medlemmarna under 2003 var 6 828 fastkubikmeter. Detta betydde en försäljning från medlemmarna av ca 1,4 miljoner EEK.

Samarbetet med redovisningsfirman Bilans i Hapsal och dess chef Merike Laur fungerar mycket bra.

Styrelsens verksamhet

Styrelsen har mycket aktiva medlemmar. Kent Blomberg och Rune Gårdh arbetar aktivt med medlemsvärvning i Rickulområdet.

Föreningen höll den 16 maj en medlems- och informationsträff på Roslagsgatan 57 i Stockholm. Tanken var att skogsägarna i främst Derhamn, Roslep och Spithamn skulle få mer information om föreningen och hur man sköter skogen. Träffen, till vilken ca 30 personer hade kommit, var mycket lyckad och föreningen fick flera nya medlemmar. Särskilt Rune Gårdhs mycket professionella genomgång av skogsfrågor väckte stort intresse.

Kent Mählberg och Kent Blomberg arbetar också med att datorisera föreningens verksamhet mer så att vi kan arbeta effektivare.

Lars Alexandersson lägger ner ett mycket stort arbete med att följa upp föreningens ekonomiska redovisning. Vi gör nu regelbundet kvartalsbokslut förutom det obligatoriska årsbokslutet.

Ny skogslag

Från den 3 mars gäller en ny skogslag i Estland. Det måste finnas en skogsbruksplan för alla fastigheter större än 2 ha, där man vill utföra plantering och gallring efter den 1 januari 2005. Skogsvårdsmyndigheten (Keskkonnateenistus) i Läänemaa sammanställer uppgifter om skogen under sommaren 2004. Detta bekostas av staten.

Obs! Skogsägare som behöver en ny skogsbruksplan – detta gäller egentligen alla! – ombeds att omgående skriva till Skogsvårdsmyndigheten och begära detta.

Årsmöte

Årsmötet kommer att hållas fredagen den 30 juli efter lunch i Wiedemangymnasiet i Hapsal. Välkomna!

Mats Ekmans dikter

Ingegerd Lindström

I det föregående numret av Medlemsbladet efterlyste jag någon som kände till den anteckningsbok som finns i SOV:s arkiv med dikter av Mats Ekman. Efter att jag har fått kontakt med några personer som kände Mats, samt kunnat utesluta några tänkbara skribenter, har jag kunnat konstatera att det är Mats Ekman själv som har skrivit i boken. Det känns lite extra roligt att den finns bevarad här i Sverige och att den finns tillgänglig i arkivet. Hur boken har hamnat där är det dock ingen som vet.

För att inte originalboken skall bli sönderläst har jag scannat in den och kommer att lägga ett läsexemplar i arkivet om någon är intresserad. Vad man kan se är att texten ibland är lite annorlunda än i de dikter som är nedtecknade ur minnet av andra personer.

Jag håller just nu på att sammanställa alla de dikter som finns tillgängliga. Jag har tänkt mig att det skall bli en bok för att bevara Mats Ekmans dikter till eftervärlden. Jag är därmed fortfarande intresserad av att få kontakt med dem som har hans dikter hemma. Det kan ju finnas någon som jag inte redan har.

I Kulturkommittén, där jag har blivit ny sammankallande, har vi påbörjat ett projekt att teckna ned noterna till Mats Ekmans dikter. Om någon känner till att det redan finns några nedtecknade noter skulle jag vara tacksam om jag fick veta det. Hjälptill att bevara detta kulturarv till kommande generationer!

Inbetalning av markskatt

Göte Brunberg

Den artikel om markskatten som var införd i det förra numret av Medlemsbladet var skriven innan de nya skattebeskeden hade sänts ut. Det visar sig nu, när skattebeskeden har kommit, att man har gjort några förändringar sedan år 2003.

- Det är nu Skatte- och tullverket (Maksu - ja Tolliamet) i Tallinn som har hand om markskatten.
- Saldot på skattekontona står, istället för som tidigare längst ned på den första sidan, högst upp på den andra sidan på raden som börjar med *Enammaks (+) või võlg (-)*: (Överskott (+) eller skuld (-)).

Om det t.ex. står *maks 7 kr ja intress -8 kr* betyder det att det finns ett överskott av 7 EEK på grundskattekontot och en skuld av 8 EEK på räntekontot.

- Begäran om reglering av skuld på räntekontot skall, istället för till *Lääne Maksuamet*, sändas till *Maksu - ja Tolliamet, Läänemaa teenindusbüroo* med adressen Jaama 17, 90507 Haapsalu, Estland. E-postadressen är laane@ma.ee

Aibolands museum

Anu Vichterpal

Naturen har igen återfått sina vackra färger och fåglarna har kommit tillbaka. "Gättor" (Ormsö-lodjan) har redan varit i vattnet en tid, medan jalen "Vikan" sjösattes först den 8 maj, med hjälp av lyftkran denna gång. Hapsalviken hade väldigt lite vatten så det var något problematiskt, men det lyckades till slut.

Den 6 maj invigdes en utställning om Runö här på museet. Den går under namnet "Unistus Ruhnust – 60 aastat kodust ära" eller "Drömmen om Runö – 60 år borta från hemmet". Den är utlånad till oss av Saaremaa Muuseum på Ösel, som byggde upp den kring en donation man fått av Elias Schönberg på Gotland. Utställningen berättar om familjen Schönbergs liv – när de bodde på Runö, hur man flyttades till Sverige för att sedan fortsätta vardagen på Gotland. Det finns mycket bilder, föremål och textilier att titta på. Utställningen visas till slutet av september.

Vi har tänkt fortsätta med Runötemat genom att ordna ett traditionellt runöbröllop i sommar. Om någon känner sig manad att hjälpa till med det praktiska arrangemanget eller kanske bara vill delta, är alla välkomna att göra det!

Rickulutställningen, som invigdes förra våren, har vi tänkt låta stå kvar ett år till. Därför ber jag nu alla som har bidragit med material och föremål att vi kan få ha kvar dem under den perioden. Kontakten med besökare visar att utställningen är väldigt uppskattad på grund av det breda material av föremål, textilier och bilder som finns att se. Med alla föremål är det både lätt och roligt att berätta för yngre om hur man använde sig av dem förr i världen.

Träff på Ölbäckstranden!

Nuckö kommuns politiker och tjänstemän kommer att delta vid grillfesten på Ölbäckstranden lördagen den 10/7 2004 kl. 13.00.

Vi diskuterar gemensamt ett antal teman för Nuckö kommun: mark, skog, det sociala, byggnation och kommunens utveckling.

Alla tar med något att grilla och dricka, glöm inte kaffetermosen! Ülo kommer att ordna med extra grillkorvar ifall någon glömmer att ta med.

Ta även med ett glatt humör och lekfullhet ifall vi även i år skall vara "spruttpåggar häldor kråkapåggar" (grodor eller paddor).

Du som vill hjälpa till med att städa stranden lite innan vi börjar, kom gärna en halvtimme innan. Vi tackar för hjälpen på förhand.

Alla önskas välkomna!

Agnes och Ülo

"Oamusa stain"

Göte Brunberg

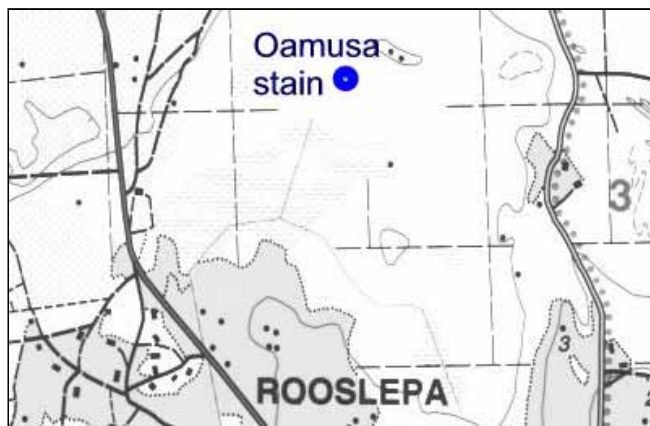
Ca 1 km nordost om Rosleps by, på det som en gång var gränsen mellan Irjas och Milbacks "karevallar" (betesmarker) ligger ett jättelikt flyttblock, "Oamusa stain". Stenen är avlång och ligger nästan helt ovan jord. Enligt Ingvald Dyrberg har den följande mått: höjd 4,5 m, längd 11 m och största bredd 7 m. Volymen kan uppskattas till ca 250 m³, vilket skulle innebära att den väger ca 600 ton.

Oamusa stain fotograferad år 1932. Mannen t.v. är Anton Brunberg från Roslep Irjas.

Stenen, som förr låg i ett öppet landskap, ligger nu i sumpig lövskog. Den har blivit mer mossbeklädd än på fotot och i skuggorna och dagarna i lövskogen ser man den inte förrän man nästan är inpå den.

Jag har gjort till vana att besöka stenen varje år som jag är i Estland. De första åren var det ganska lätt att hitta fram till den från Hansasgården i Roslep genom att följa rågångarna mellan skogskvarteren, men de har nu växt igen så att de knappt är synliga. Senaste gången gick jag dumdrigt nog dit ensam utan att ta med kompass (solen sken ju så jag skulle kunna orientera mig med hjälp av den). Jag hittade till stenen, men villade bort mig på vägen tillbaka. Solen hade

Från kartan "Loode-Eesti Ranniku Matkakaart, Nõva Maastikukaitseala".

gått i moln och jag gick i cirklar i den vattensjuka terrängen utan att hitta ut ur skogen. Till slut, efter ett par timmar, lyckades jag genom att gå i riktning mot ljudet från en avlägsen motorsåg komma fram till en väg.

Kompass är alltså ett "måste" om man skall försöka leta upp Oamusa stain (och hitta därifrån). Det kan vara svårt nog ändå att hitta dit, eftersom det inte finns några riktpunkter i närheten av stenen.

Halvmodellen av "Munter"

Einar Hamberg

Under min Estlandsvistelse nyligen gjorde jag en bilresa till Uulu kommun utanför Pärnu och hämtade den i uppropet i förra numret av Medlemsbladet nämnda halvmodellen av skutan "Munter". Den kostade 2 500 EEK. Samtidigt köpte jag som gåva till Aibolands museum för 500 EEK tre gamla skjutmått, varav ett med inskriptionen "1821 Mats". Där fanns även en gammal "skrubenk" (hyvelbänk), men den fick inte plats i bilen så den lämnade jag kvar.

Aibolands Museum vill på förhand tacka bidragsgivarna Fred Borrmann, Göte Brunberg, Göran Hoppe, Sture Koinberg och Hjalmar Stenberg för den kommande gåvan från estlandssvenskarna. Ett speciellt tack till bortgångne Viktor Borrmann från Spithamn, som tog tillvara dyrgripen efter kriget och bevarade den. Ett tack också till Ingvald Dyrberg. Utan hans insatser skulle den inte ha räddats till eftervärlden. Modellen finns nu hos Ingvald för att dokumenteras innan den överlämnas till museet.

I uppropet uppgavs att Munter byggdes i Spithamn istället för det rätta Derhamn. Det hade kanske varit på sin plats att de som har upptäckt detta hade påtalat det på talongen till en inbetalning till insamlingen!

Rickul/Nuckö-kläde

Agnes Callenmark

Under ett par års tid har jag utan resultat sökt i Hapsal och Tallinn efter kläde till Rickul/Nuckö-dräktens kjol och väst. Jag har haft klädesprover med mig. Så en dag fick jag ett tips från Eha Timmerman och ilade dit med mina prover. Den röda färgen var svår att få fram, men nu har de lyckats även med det och sex kjolar och sex röda västkläden blev färdigvävda i december 2003 med bra resultat.

Adressuppgifter till den som vävde:
Silja Nõu, Tallinn Vanalinn, Müürivahe 17.
Telefon från Sverige: +372 6314076.

Klädesprov medtages vid beställning.

I boden finns mycket annat hantverk att titta på och inhandla. Om ni har frågor kan ni ringa mig på telefon 08-720 75 01.

Avtal om allmänt brukande av kommunal väg på privat mark

Göte Brunberg

När vi fick tillbaka våra marker tog man bara bort den mark som låg vid riksvägarna från den mark som återlämnades. Man hade då inte klart för sig vilka av de övriga vägarna som skulle betraktas som kommunala, och därmed vara öppna för allmän trafik, och kunde därför inte undanta marken vid dessa vägar vid återlämnandet. Detta hade naturligtvis även fördröjt återlämnandeprocessen.

Nu har man kommit så långt i kommunens planering att man i översiktsplanen, som godkändes år 2003, har bestämt vilka vägar som betraktas som nödvändiga för kommunens utveckling, s.k. kommunala vägar (vallateed), och som därmed skall underhållas av kommunen. Det finns totalt 123 km kommunala vägar, varav ca 80 km på privat mark. Man har påbörjat en process, där marken för dessa vägar mäts av från de privata fastigheterna och övergår i kommunens ägo. Kostnaden för detta (lantmäteri, registrering i fastighetsregistret etc.) betalas av kommunen. Fastighetsägaren får ingen ersättning för marken.

Det långsiktiga målet är alltså att marken vid vägarna skall överföras till kommunen. Det är emellertid en tids- och kostnadskrävande process. Innan den hinner genomföras vill man därför sluta avtal med fastighetsägarna om att vägarna skall öppnas för allmänt brukande. Detta innebär, när det gäller trafiken, ingen ändring i förhållande till vad som gäller för närvarande. För kommunens del har emellertid ett sådant avtal den fördelen att man då kan begära och få statligt stöd för underhåll av vägarna. För fastighetsägaren innebär avtalet att markytan för vägen tas bort från den skattepliktiga marken.

Från kommunen har hembygdsföreningen fått förslag till avtalstext (på estniska) och en förteckning över vilka vägavsnitt, fastigheter och fastighetsägare som berörs. Sammanlagt innehåller förteckningen över 250 poster. Om en fastighetsägare berörs av flera vägavsnitt kan man skriva in samtliga (upp till fyra) på ett avtal. Man kommer då ned till ca 150 avtal. Om det finns flera ägare till en fastighet kan man göra på så sätt att en av dem får fullmakt av de övriga att skriva på avtalet med kommunen. I så fall vill kommunen även ha fullmakten.

Avtalet skall skrivas på i två exemplar, ett för vardera parten.

Avtalet har diskuterats av Hembygdsföreningens styrelse, som anser att det är till fördel för båda parter och därför rekommenderar medlemmarna att skriva på.

Nuckö kommun kommer att sköta utsändningen av avtalet för påskrift enligt följande:

- Kommunen fyller i samtliga nödvändiga uppgifter på två avtalsblanketter till varje markägare (utom parternas namnunderskrifter).
- Kommundirektören Ülo Kalm undertecknar båda exemplaren.
- Kommunen sänder de två exemplaren till markägaren tillsammans en anvisning (på svenska) om vad avtalet gäller och hur det skall fyllas i. Markägaren undertecknar ett exemplar och sänder det tillbaka till kommunen i det bifogade kuvertet. Det andra exemplaret behålls.

Avtalsblanketten finns i svensk översättning på föreningens webbplats under "Aktuellt".

Att ta åker- och ängsmark i bruk

Marika Meister, Nuckö kommun

I Nuckö kommuns utvecklingsplan för åren 2004-2007(2010) förutser man i avsnittet om markutnyttjande en skyldighet att slå åkermark som inte brukas minst en gång om året.

I samband med Estlands inträde i Europeiska Unionen har varje aktiv brukare av jordbruksmark från i år möjlighet att få EU-stöd. För detta måste i ett första steg all åker- och ängsmark deklarerars hos Jordbruksministeriets Register- och Informationskontor PRIA. Den största delen av åkermarken i Nuckö (även sådan där ägarna inte bor i Estland) blev registrerad i rätt tid.

För att få arealstöd måste ansökaren vara en person som är verksam inom jordbruk och bruka åtminstone 1 ha åkermark (bearbetad eller odlad) eller slåttermark (marken slås och höet bärgas). För att stödet skall erhållas måste den ansökande sända in en ansökan till PRIA under tiden 17 maj – 15 juni 2004.

Arealstödet är i år bestämt till 417 EEK per hektar, något som delvis täcker de utgifter som är förknippade med skötseln av marken. Stödet betalas ut först i december.

I kommunen finns jordbrukare, som skulle gå med på att även ta estlandssvenskarnas marker i bruk (t.ex. genom slåtter) på villkor att markägaren betalar markskatten, men den verkliga brukaren av jorden får stödet. Markägaren behöver på det sättet inte betala för skötseln av marken.

För att få stödet måste markbrukaren sluta ett brukandeavtal med markägaren. Avtalsformuläret (som är skrivet på estniska) har sänts till Hembygdsföreningen för översättning till svenska. Under den närmaste tiden kommer de blivande markbrukarna att sluta kontrakt med respektive markägare.

Vi ber markägarna om en positiv inställning till att sluta kontraktet. Vi skall tillsammans försöka finna en för alla passande lösning för hur åkermarkerna långsiktigt skall brukas och skötas.

Avtalet har diskuterats av Hembygdsföreningens styrelse. Man anser även här att det är bra för båda parter och rekommenderar de medlemmar som är berörda att skriva på avtalet.

Nuckö kommun kommer att sköta om korrespondensen mellan markbrukaren och markägaren. Det kommer att gå till på samma sätt som för avtalet om de kommunala vägarna, men denna gång är det markbrukaren istället för Ülo Kalm som är den ena parten.

Även denna blankett finns i svensk översättning på föreningens webbplats.

SOV:s kalendarium 2004

- 4 september Hembygdsdagen på Nordiska Museet, Djurgården i Stockholm
Medverkar gör Jörgen Hedman, Göran Hoppe och Aibolands museum. Underhållning av Sofia Joons som spelar och sjunger estlandssvensk folkmusik.
Inträde 50 kronor. (Meddela i kassan att du tillhör SOV-gruppen för att få gruprabatten).
- 17 september Pubafton på Roslagsgatan 57. Denna kl. 18.00- ca 21.00
- 25 september Vi träffas i Dalarö för invigning av ett nytt monument med anledning av 60 år efter flykten över Östersjön. SOV medverkar med en skärmutställning, filmen om "Juhan" och en dansuppvisning av Rågöbornas danslag. Invigningen av minnesmonumentet sker klockan 12.00.
Platsen är Tullhuset, Dalarö.
- 3 oktober Seminarium.
kl. 11.00-14.00
Det inställda seminariet från april kommer nu istället. Det är Ann Grubbström som presenterar sin avhandling "Sillar och mullvadar" om etnicitet i Estlands svenskbygder 1816-1939.
Pris 50 kronor. Lättare förtäring ingår.
Anmälan till Ulla-Stina Rundgren på SOV:s expedition, tfn 08-612 75 99, senast en vecka i förväg.

Midsommarfirande i Nuckö

Torsdagen den 24 juni

21.00 Midsommareld i Birkas.

Fredagen den 25 juni

"Minnenas dag" i Kulturhuset i Birkas

11.00-11.10 Öppnande.

11.10-12.00 Minnesberättelser.

Hur var det att leva i Estland under sovjettiden? Folk från orten berättar.

Hur har vi upplevt våra år i Sverige? Svenskar berättar.

12.00-12.15 Kaffepaus.

12.15-13.00 Minnesberättelser (forts.).

13.00-14.00 Lunch

14.00-15.00 Minnesberättelser (forts.).

15.00 Avslutning och kaffe.

Lördagen den 26 juni

11.00 Gudstjänst i Nuckö kyrka.

Du som är i Nuckö under midsommaren, ställ upp och berätta om hur ditt liv har gestaltat sig i Sverige!

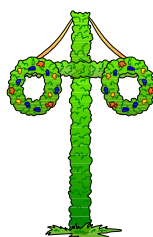
Hembygdsdräktens dag

på Skansen söndagen den 22 augusti

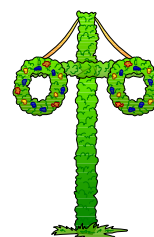
Rågöbornas danslag kommer att delta med dansuppvisning. Programmet på Skansen pågår mellan kl. 11 och 17. De som är intresserade av att visa upp sig i dräkter, är välkomna att gå med i dräkttåget från Nordiska museet i ESTLANDSSVENSKARNAS grupp. Fritt inträde på Skansen för dem som är klädda i dräkt och går med i tåget.

Tiden för avtågandet är ännu inte känd, men SOV:s expedition kommer att informeras veckan innan.

Bertil Björk

Vi i redaktionen önskar alla läsare en trevlig sommar
Göte Brunberg
Inger Nemeth
Eva Heyman

Gallra och bli en god skogsförvaltare

Rune Gårdh

Barrskogens omloppstid i Estland är cirka 100 år. Under denna tid byter skogsfastigheten ägare 3-4 gånger. Varje ägare har under sin tid ansvar för att det kapital skogen utgör utvecklas och förräntas på bästa sätt. Att bruka skog är att ha fått förtroendet att under sin ägandetid vara förvaltare. Som skogsägare

kan ägaren vara en bra eller dålig förvaltare. En god förvaltare sköter skogen med skogsvård och avverkningar så att dess värde ökar samtidigt som avkastningen ger lön för utfört arbete. En dålig förvaltare utför åtgärder som försämrar skogstillståndet och skogens värde, men en skogsägare som inte gör de skogsvårdsåtgärder och avverkningar som krävs för skogens utveckling är också en dålig förvaltare. Skog som lämnas utan åtgärder kommer snabbt att minska i värde genom olämplig trädslagsblandning, överslutna bestånd som leder till självgallring (träden dör av brist på näring, ljus och vatten). Tillväxten blir låg, i vissa fall negativ och kvalitén sämre. Detta är utvecklingen av en stor del av skogen i Estland under perioden 1940-1990 ett exempel på.

Brister skapar möjligheter

Min första reaktion när jag stiftade bekantskap med sydöstra Estland 1992 i samband med att Skogsägarnas Riksförbund anordnade arbetsteknisk utbildning för estniska skogsägare var: "Vilken oerhörd kapitalförstörelse bristen på gallring av skogen har utgjort"! Men sedan slogs jag av tanken: "Vilken utmaning är det inte för en ny intresserad skogsägare att genom lämpliga åtgärder omvandla dessa eftersatta skogar till produktiva skogar med på sikt god ekonomisk avkastning". Intryck och slutsatser som ytterligare förstärktes då jag haft förmånen att stifta bekantskap med skogar och skogsägare inom de estlandssvenska områdena i västra Estland. Men det brådskar. Snart har självgallring och försämringen av kvalitén gått så långt att bestånden inte kan räddas.

Skogsägarföreningen och skogsbruksplanen ger hjälp och underlag

För att bli en god skogsförvaltare krävs kunskap om vilka åtgärder som behöver utföras och i de flesta fall hjälp med det praktiska arbetet. De flesta estlandssvenskar som fått tillbaka skog har tidigare ingen erfarenhet av skogsbruk. I de flesta fall saknas också möjlighet att själv arbeta i skogen. Detta har tyvärr bidragit till att många ännu inte kommit igång med de åtgärder som krävs för att rädda skogsbestånden. Med den skogsbruksplan som nu finns tillgänglig finns det goda möjligheter att bilda sig en uppfattning av vilka åtgärder som är aktuella. För att läsa, förstå och fatta

beslut om åtgärder med utgångspunkt i skogsbruksplanen krävs viss grundläggande skoglig kunskap eller genomgång av planen med någon som kan förklara planens siffror och förslag. Bristen på kunskap om vad som behöver göras tror jag kan vara den största anledningen till att många ännu inte kommit igång med några åtgärder på sina fastigheter. Genom medlemskap i Västra Kustens Skogsägare kan Du få den hjälp som krävs för att tolka Din skogsbruksplan och att praktiskt utföra aktuella åtgärder som Du fattar beslut om.

En god skogsförvaltare gallrar

På de allra flesta fastigheterna är det gallringar i medelålders skog (40-60 år) som är mest aktuell. Stamtallet är ofta mycket högt, träden har små kronor som leder till låg tillväxt och den tillväxt som sker läggs på ett stort antal stammar som ger låg eller ingen värdetillväxt. Det första uttaget i dessa bestånd måste ske försiktigt med lågt uttag då det annars finns risk för storm och snöbrottsskador. Åtgärden är i första hand att se som en skogsvårdsåtgärd med ett lågt netto, men som avsevärt ökar det framtida värdet på beståndet. Ju längre man väntar med aktuella gallringar desto större förluster gör man och i vissa fall kan beståndet helt spolieras.

Vill du ha hjälp att tolka skogsbruksplanen?

Jag är skogsmästare och har under senare år arbetat med skoglig service och rådgivning åt skogsägare som bor i Stockholm och äger skog på andra håll i Sverige. Nu är jag pensionär och på ideell basis knuten till Västra Kustens Skogsägares styrelse som skoglig rådgivare. Vill Du ha hjälp med att tolka Din skogsbruksplan och diskutera vilka åtgärder som kan vara aktuella att genomföra hjälper jag gärna till. Är Du intresserad, så slå en signal på 08-530 444 20 eller 070-672 26 35. Du kan också nå mig på e-post rune.gardh@s.lrf.se eller brev på adress Linnéavägen 5, 148 71 Sorunda.

LYCKA TILL MED ATT BLI EN GOD SKOGSFÖRVALTARE!

Informationsmöte

Rickul/Nuckö Hembygdsförening planerar att hålla ett informationsmöte i Stockholm, preliminärt lördagen den 9 oktober i Rågsveds Folkets Hus. Mer information kommer att lämnas i nästa nummer av Medlemsbladet.

Om det är några ämnen och frågor som du vill skall tas upp på mötet, meddela då detta till vår sekreterare Brita Wiberg före den 15 augusti.

Ett nytt kapitel i Estlands och estlandssvenskarnas historia

Sven Salin, ordförande i SOV

Den 1 maj 2004 blev Estland medlem i Europeiska Unionen. Därmed kommer i princip det svenska biståndet till Estland att upphöra, och Estland blir en med Sverige likställd medlem, som ska kunna delta i det europeiska samarbetet på lika villkor.

Vi inom SOV kan glädja oss åt att vi medverkat i ett par framgångsrika projekt med Sida-bidrag. Vi har hjälpt till att bygga upp ett svenskspråkigt vetenskapligt bibliotek vid Nuckö gymnasium och gett tre avgångsklasser vid gymnasiet möjligheter till språkpraktik i Sverige och lära känna estlandssvenska familjer och uppleva Stockholmsområdets kultur. Vi kan också glädja oss åt att Svenska S:t Mikaelsskyrkan i Tallinn rustats upp med svenska biståndsmedel.

Vad betyder Estlands EU-inträde för det fortsatta samarbetet mellan Sverige och Estland – och för estlandssvenskarna? Det är några funderingar kring detta som jag tänkte ta upp i denna artikel.

60 år i Sverige

Hur har då utvecklingen i Estland påverkat estlandssvenskarna i Sverige? Vi firar ju i år vårt minnesår "60 år i Sverige". Vid SOV:s årsmöte delades en faksimil av den första årgången av Kustbon i Sverige ut till deltagarna. (Några har fått den med posten senare, eftersom deltagarantalet var mycket större än beräknat). I sin hälsning till estlandssvenskarna skriver Rågökommitténs ordförande Sigurd Curman bl.a.: "Välkomna till Sverige, som för framtiden skall vara Ederet fosterland. Må det kunna giva Eder en ersättning för vad Ni lämnat där borta i Edra faders land. Må Edra ur den faderneärvda mulden uppryckta rötter kunna vinna full livskraft i den svenska jorden och må denna kunna giva Eder alla en sådan näring, att den estlandssvenska stammen här kan rota sig fast och blomstra vidare i det gamla moderlandet."

Sedan varnar han för att tro att det i Sverige går att bygga upp ett "litet Svensk-Estland". Han varnar också estlandssvenskarna för att söka sig till Stockholm, som är farligt inte minst för de unga. Budskapet är i stället att estlandssvenskarna så snabbt som möjligt ska söka arbete och bostad, där sådana finns och integreras i det svenska samhället.

Så har också skett med flertalet estlandssvenskar, även om många trots varningarna sökt sig till Stockholmsområdet. Frågan man kan ställa i dag är vad som hade skett med estlandssvenskarna som folkgrupp, om inte Estland blivit självständigt 1991. Självständigheten och möjligheten att få tillbaka gårdar och mark innebar en vitalisering av den estlandssvenska identiteten. Hembygdsföreningar bildades, och många började fundera på att skaffa sig åtminstone ett sommarboende i Estland. Processen med återlämnandet är nu i stort sett avslutad, även om en del problem återstår att lösa, bl.a. på Ormsö. Frågan som nu uppstår är vad

estlandssvenskarna ska använda sin mark i Estland till. På Ormsö ägs marken till ca 60 % av estlandssvenskar bosatta i Sverige, Rågöarna är nästan helt i estlandssvensk ägo, och i Nuckö kommun är ca en tredjedel av marken ägd av estlandssvenskar – en ännu större andel om man räknar in svenskättlingar bosatta i Estland.

Framtiden

Estland blev som sagt den 1 maj i år medlem i Europeiska Unionen. Det innebär bl.a. att garantera etniska och språkliga minoriteter möjligheter att behålla sin identitet. Det gäller inte bara den stora rysktalande minoriteten utan även den svenska minoriteten. Under Estlands första självständighetstid från 1918 spelade SOV och det svenska folkpartiet i Estland en mycket aktiv roll med en egen folksekreterare i regeringen. Estlandssvenskarna kunde också bygga upp svenska folkskolor i svenskbygderna, grunda en svensk folkhögskola i Birkas och ett svenskt gymnasium i Hapsal - mycket tack vare bistånd från Sverige.

Svenskundervisning finns nu vid Nuckö Gymnasium, och en estlandssvensk folkhögskola har verksamhet både i Hapsal och i Tallinn, men de ekonomiska bidragen kommer huvudsakligen från finlandssvenskarna, dels Svenska Folkskolans Vänner, dels Estlandsvännerna. Svenska S:t Mikaelss församling står nu i huvudsak på egna ben. Estlandssvenskarna i Sverige har i mycket liten utsträckning bidragit till bevarandet av det svenska språket och den svenska kulturen i Estland – utom i fråga om Aibolands Museum. Estlandssvenskarna har också bidragit till upprustning av Ormsö kyrka och en hembygdsgränd på Ormsö, och insamlingar pågår till bl.a. kapellen i Roslep och på Nargö – huvudsakligen för att bevara minnen från svensktiden i Estland.

Det är kanske nu dags att ändra på dessa förhållanden. I SOV:s verksamhetsplan för 2004 och vid årsmötet diskuterades möjligheten att etablera SOV i Estland igen bl.a. för att tillvarata den svenska minoritetens intressen i det nya EU-landet Estland. Jag tycker att det finns goda förutsättningar att bygga en sådan förening på de svenskspråkiga grupper som finns kring S:t Mikaelss församling i Tallinn, Aibolands Museum i Hapsal och Tartu Universitet. Formerna för denna förening och kopplingen till SOV i Sverige bör diskuteras vidare. Det viktiga är att vi från Sverige helhjärtat kan stödja en sådan förening. Vi bör känna ett ansvar för och stödja svenskheten i Estland, liksom Sverige under mellankrigstiden stödde SOV:s verksamhet i Estland. Vi estlandssvenskar har nu intressen att bevaka både i Sverige och i Estland. Detta är det nya kapitlet i estlandssvenskarnas utveckling.

Färjetrafiken till Estland 2004

Stockholm - Tallinn

M/S Regina Baltica avgår från Stockholms Frihamn. Jämna datum: januari, mars, juni, juli, september och oktober. Ojämna datum: februari, april, maj, juli, augusti, november och december.

M/S Fantaasia (från slutet av mars **M/S Victoria**) avgår från Stockholms Frihamn. Jämna datum: februari, april, maj, augusti, november och december. Ojämna datum: januari, mars, juni, juli, september och oktober.

Tidtabell 1/1 - 30/4 (lokal tid)

Stockholm 18.00 - Tallinn 10.00

Tallinn 18.00 - Stockholm 10.00

Tidtabell 1/5 - 31/12 (lokal tid)

Stockholm 17.00 - Mariehamn 00.55

Mariehamn 01.05 - Tallinn 10.00

Tallinn 17.00 - Mariehamn 03.30

Mariehamn 03.40 - Stockholm 10.00

Kapellskär - Paldiski

M/S Vana Tallinn avgår varje dag från Kapellskär.

Tidtabell 1/1 - 29/2 (lokal tid)

Kapellskär 09.30 - Paldiski 19.30

Paldiski 21.30 - Kapellskär 8.00

Tidtabell 1/3 - 31/12 (lokal tid)

Kapellskär 20.00 - Paldiski 07.00

Paldiski 09.00 - Kapellskär 18.00

Biljettbeställning (för medlemsrabatt):

Tfn 08-666 60 08, fax 08-666 60 24

E-post groups@tallink.se

Webbplats www.tallink.se

Mats Ekman-sånger

Aurelia Brun från Roslep har sjungit in tre sånger av Mats Ekman på Nuckömål och 10 blandade melodier, bl.a. av Evert Taube.

Sångerna finns att köpa på CD eller kassettband via SOV:s kontor på tfn 08-612 75 99 eller fax 08-612 67 85.

Pris 60 kr, porto tillkommer.

Halva summan tillfaller Rickul/Nuckö Hembygdsförening att användas för kulturella ändamål.

Sadama 31/32, HAPSAL

Tfn/fax: +372 473 7165

GSM +372 508 8697

aibom@haapsalu.ee

Sommarens utställningar:

- Rickul – Väldet på västkusten.
- Drömmen om Runö – 60 år borta från hemmet.
- Ormsörummet – "Torsdagstanernas" handarbetskammare.
- Aibotapeten – Estlandssvenskarnas historia skildras på en 20 m lång bonad.

Öppettider från 1 maj till 31 augusti: onsdag-söndag kl. 10.00-18.00.

Inträde: 20 EEK (studerande 10 EEK).

För 35 (15) EEK kan köpas "En biljett med tre upplevelser", som dessutom gäller till Läns-museet (Läänemaa muuseum) och Järnvägs-museet (Raudteemuuseum).

Markägare i Estland!

Seniorgruppen inom Rickul/Nuckö Hembygdsförening har gjort en hemställan till mig om ett samarbete med nuvarande och kommande lagfarter för de fastigheter, som nu ägs av estlands-svenskarna inom föreningens område. Det kan gälla återfående av mark, köp, försäljning, arv eller gåva. Jag har redan skaffat mig de erforderliga rutinerna i alla ärenden samt etablerat goda kontakter med notarie i Hapsal. Jag kan alltså lösa alla problem beträffande jordfrågor.

Jag bedriver denna rörelse i konsultform och är godkänd översättare.

Ring eller skriv så får vi talas vid!

FIE Katrin Schönberg

Endla 2B-16

90504 Haapsalu

Estland

E-post katrin.schonberg@mail.ee

Tfn +372 47 37339, mobil +372 55 24842

Medlemmar i Rickul/Nuckö Hembygdsförening får 15 % rabatt!

Välkommen till Kiige farm!

Inkvartering i dubbelrum. Matservering.
Campingplats. Bastu.
Idrottsmöjligheter, jakt och fiske, ridning,
gungor.

Pris per person och natt: 280 EEK i huvud-
byggnaden och 180 EEK i stuga. Frukost in-
går.

20% rabatt för medlemmar i Rickul/Nuckö Hembygdsförening!

Kiige farm, Oru vald, 91001 Läänemaa
Tfn och fax +372 47 95 492,
mobil +372 50 94 207
E-post kiigefarm@hotmail.ee
Webbplats <http://www.hot.ee/kiigefarm>

Bergsby Pansionaat

2 - 4-bäddsrum, 16 bäddar.
Arne Tennisberg, tfn +372 47 97 290,
mobil +372 50 23 042.

Tuksi Puhkemaja (Ölbäck)

2 - 4-bäddsrum, 28 bäddar, självhushåll.
Aare Loog, tfn +372 47 97 228,
mobil +372 50 44 115.
E-post tuksi.puhkemaja@mail.ee

Peeter Pärnaste Turismitalu (Dirslätt)

2 - 3-bäddsrum, 7 bäddar.
Aime och Peeter Pärnaste,
tfn +372 47 29 228,
mobil +372 51 10 796.

Välkommen till Roosta semesterby i det Estniska landskapet Läänemaa vid Östersjön!

Här finns 32 stugor med ett, två eller tre sov-
rum. Rökfria rum. Ett hus även med bastu.
Platser för husvagn med framdragen el.
I huvudbyggnaden ligger restaurang, bar, kon-
ferensrum, bastu, bubbelpool och vilrum.
Du kan spela biljard, tennis och minigolf, jog-
ga, cykla, vindsurfa, hyra roddbåt och åka på
utflykter t.ex. till Hapsal eller Odensholm.

20% rabatt för medlemmar i Rickul/Nuckö Hembygdsförening!

Tfn +372 47 97 230, 97 238, fax 97 245
E-post roosta@roosta.ee
Webbplats <http://www.roosta.ee>

Dekorativväxter, blommor,
trädgårdsvaror, trädgårds- och
skogsteknik

Lihula mnt. 8, HAAPSALU

Öppet:
måndag-fredag kl. 8.00-18.00,
lördag-söndag kl. 9.00-15.00
Tfn: +372 47 33229
GSM: +372 51 31511

Elar Piir

5 % rabatt för medlemmar i Rickul/Nuckö
Hembygdsförening